

Рада Національного банку України
Р І Ш Е Н Н Я

10 вересня 2019 року

м. Київ

№ 37-рз

**Про Основні засади грошово-кредитної політики на 2020 рік
та середньострокову перспективу**

Рада Національного банку України вирішила:

1. Схвалити Основні засади грошово-кредитної політики на 2020 рік та середньострокову перспективу (додаються).

2. Опублікувати Основні засади грошово-кредитної політики на 2020 рік та середньострокову перспективу (далі – Основні засади) на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України.

3. Подати Основні засади до Верховної Ради України для інформування.

4. Рекомендувати Правлінню Національного банку України:

1) підготувати та подати Раді Національного банку України до 15 листопада 2019 року план заходів щодо реалізації Основних засад;

2) підготувати і подати Раді Національного банку України до 01 листопада 2019 року пропозиції щодо поліпшення взаємодії Національного банку України з Урядом України в питаннях координації монетарної та фіскальної політики;

3) підготувати пропозиції до проекту Основних засад грошово-кредитної політики на 2021 рік та середньострокову перспективу і подати Раді Національного банку України до 10 липня 2020 року.

Голова Ради

Богдан ДАНИЛИШИН

Інд. 10

РАДА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

**ОСНОВНІ ЗАСАДИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ
ПОЛІТИКИ НА 2020 РІК
ТА СЕРЕДНЬОСТРОКОВУ ПЕРСПЕКТИВУ**

Схвалено рішенням Ради Національного банку України
від 10 вересня 2019 року

Київ – 2019

Вступ

Основні засади грошово-кредитної політики на 2020 рік та середньострокову перспективу (далі – Основні засади) розроблено Радою Національного банку України (далі – Рада Національного банку) відповідно до статті 100 Конституції України і статей 8, 9, 24 Закону України “Про Національний банк України” з урахуванням цілей, принципів та інструментів монетарної політики Національного банку України (далі – Національний банк), визначених Стратегією монетарної політики Національного банку України¹.

Основні засади деталізують особливості проведення грошово-кредитної (монетарної) політики, у тому числі макроекономічний контекст її реалізації, у 2020 році та в середньостроковій перспективі.

Ураховуючи статтю 99 Конституції України та статтю 6 Закону України “Про Національний банк України”, на виконання основної функції Національного банку щодо забезпечення стабільності грошової одиниці України пріоритетною ціллю грошово-кредитної (монетарної) політики залишатиметься досягнення та підтримка цінової стабільності в державі. Другою за пріоритетністю ціллю є сприяння фінансовій стабільності, у тому числі стабільності банківської системи, якщо це не перешкоджає досягненню і підтриманню цінової стабільності. Третьою ціллю є сприяння додержанню стійких темпів економічного зростання та підтримка економічної політики Кабінету Міністрів України за умови, що це не перешкоджає виконанню перших двох цілей. Відповідно до статті 1 Закону України “Про Національний банк України” цінова стабільність – збереження купівельної спроможності національної валюти шляхом підтримання в середньостроковій перспективі (від трьох до п’яти років) низьких, стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін.

Для досягнення та забезпечення цінової стабільності Національний банк використовує монетарний режим інфляційного таргетування, який також сприяє забезпеченню стійких темпів приросту ВВП.

Ціллю грошово-кредитної (монетарної) політики є підтримання інфляції у середньостроковій перспективі на рівні 5% із допустимим діапазоном відхилень ± 1 в. п.

Національний банк може використовувати всі законодавчо визначені засоби грошово-кредитної політики.

Національний банк планує і надалі дотримуватися режиму плаваючого курсу, маючи на увазі, що монетарна політика не спрямовуватиметься на досягнення певного рівня або діапазону обмінного курсу. Зазначене не виключає можливості проведення Національним банком валютних інтервенцій з метою:

¹ Схвалена рішенням Ради Національного банку України від 13 липня 2018 року № 37-рд.

накопичення міжнародних резервів;
згладжування різких змін обмінного курсу гривні;
підтримання трансмісії ключової процентної ставки як основного інструменту монетарної політики.

Оскільки забезпечення сталого економічного розвитку в Україні неможливе без поступу в здійсненні реформ, Національний банк разом з Урядом України докладатиме всіх зусиль для продовження виконання заходів із реформування фінансової системи, у тому числі передбачених співпрацею з МВФ, іншими міжнародними фінансовими організаціями та інституціями ЄС.

Рада Національного банку на виконання Конституції України та Закону України "Про Національний банк України" здійснює контроль за проведенням монетарної політики та аналіз її впливу на стан соціально-економічного розвитку. Сутність контролю полягає в аналізі відповідності прийнятих рішень із монетарної політики необхідності досягнення визначених цілей та наявним на момент ухвалення рішень ризикам, а також якості припущень та прогнозу макроекономічного розвитку, зокрема інфляції. Зміст і послідовність розроблення Основних засад та здійснення контролю за її проведенням визначаються відповідним Порядком².

Зовнішнє макроекономічне середовище та ризики

Після прискорення протягом останніх двох років у 2019 році зростання світової економіки сповільнилося. Наростання геополітичних конфліктів та дія протекціоністських заходів призвели до зниження попиту і скорочення темпів зростання світової торгівлі.

Попри поступове зростання заробітних плат і низький рівень безробіття, підвищення продуктивності праці стримуватиме інфляційні процеси в розвинутих країнах.

Через уповільнення економічного зростання та низьку інфляцію монетарна політика провідних центральних банків залишатиметься м'якою. Зокрема, ЄЦБ зазначив, що ставки залишатимуться на поточному низькому рівні щонайменше до кінця першого півріччя 2020 року, а також запровадив нову програму довгострокової ліквідності TLTRO-III. ФРС відмовилася від намірів проведення жорсткішої монетарної політики та скорочення балансу у 2019 році, а також надала сигнал про можливе зниження процентної ставки вже в поточному році.

Як наслідок дохідність за борговими державними цінними паперами провідних країн знижуватиметься. Відповідно збільшуватиметься попит інвесторів на ризиковіші фінансові активи, а отже, умови на світових фінансових

² Порядок розроблення Основних засад грошово-кредитної політики та здійснення контролю за її проведенням затверджено рішенням Ради Національного банку України № 27-рд від 26.06.2019 р.

ринках для країн, що розвиваються, залишатимуться відносно сприятливими. Додатковими факторами інтересу інвесторів до країн, що розвиваються, будуть кращі перспективи економічного зростання країн цієї групи на тлі очікувань уповільнення зростання економіки США та брак високодохідних фінансових активів на глобальних фінансових ринках.

Уповільнення економічної активності і світової торгівлі генеруватиме невизначеність щодо кон'юнктури на світових товарних ринках. Попри стабільне зростання попиту, ціни на нафту коливатимуться близько поточного рівня через збільшення виробництва сланцевої нафти в США, яке компенсуватиме обмеження обсягів її видобутку країнами – членами угоди ОПЕК+. На відміну від динаміки цін на нафту як базового індикатора цін на енергоносії, ціни на європейському ринку на природний газ у поточному році істотно знизилися через теплу погоду та накопичені значні запаси в умовах стрімкого зростання обсягів виробництва США та Росією. У наступні роки очікується поступове зростання цін на природний газ і нафту завдяки рівномірному підвищенню попиту на енергоносії.

Останнім часом у світовій економіці накопичуються суттєві ризики. Їх реалізація може зумовити відхилення від описаного вище сценарію продовження економічного зростання світової економіки в середньостроковій перспективі. Головними тригерами, що можуть спровокувати реалізацію негативних сценаріїв, є посилення торговельних війн та наростання геополітичних конфліктів. Йдеться про брак чітких домовленостей між США та Китаєм, США та Іраном, США та КНДР в умовах посилення економічних санкцій, вихід Великої Британії зі складу ЄС, ризики поглиблення рецесії в окремих країнах ЄС. Наслідками реалізації цих ризиків можуть бути:

істотне сповільнення попиту в країнах – торговельних партнерах України;

падіння цін на світових товарних ринках;

вплив капіталу з країн, що розвиваються.

У результаті реалізації зазначених ризиків перед більшістю країн, ринки яких розвиваються, постане проблема одночасного падіння сукупного попиту і девальваційного тиску. Ці фактори мають різноспрямований вплив на інфляцію та економічну активність, відповідно реакція монетарної політики центральних банків країн, що розвиваються, може відрізнятись з огляду на специфічні характеристики економік кожної із цих країн.

Внутрішнє макроекономічне середовище та ризики

У 2020 році та в середньостроковій перспективі зростання економіки України поступово прискорюватиметься і наблизатиметься до потенційного

темпу зростання. Грошово-кредитна (монетарна) політика має сприяти стабілізації економіки на потенційному рівні.

Головним рушієм зростання потенційного ВВП залишиться підвищення загальної продуктивності факторів виробництва, який більшою мірою залежить від швидкості здійснення структурних реформ. Із 2019 року внесок капіталу в зміну потенційного ВВП є додатним завдяки збільшенню частки капітальних інвестицій. Однак від'ємний внесок робочої сили залишиться фактором, що стримуватиме зростання потенційного ВВП.

Обсяги інвестицій і потенціал економічного зростання в Україні можуть суттєво збільшитися в разі проведення рішучіших заходів, зокрема підвищення якості функціонування державних інститутів, підвищення рівня захисту прав приватної власності, зниження рівня корупції, приватизації державних підприємств, підвищення ефективності банківського сектору як фінансового посередника між заощадженнями населення та інвестиціями бізнесу тощо.

Високий споживчий попит та інтенсивна інвестиційна діяльність з огляду на жваве відновлення економічної активності, скорочення обсягів транзиту газу та слабкий попит з боку країн – основних торговельних партнерів визначатимуть поступове розширення дефіциту поточного рахунку платіжного балансу.

Водночас продовження структурних реформ та подальше співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями (насамперед із МВФ) залишаються ключовими припущенням макроекономічного прогнозу. Це дасть змогу поліпшувати умови доступу до міжнародних ринків капіталу з метою залучення інвестиційних коштів для прискорення економічного зростання, а також фінансування виплат за державним боргом та дефіциту поточного рахунку.

Ураховуючи припущення щодо отримання офіційного фінансування, обсяг міжнародних резервів хоча й залишатиметься на рівні, нижчому за мінімально достатній (близько 70% від композитного критерію МВФ), але буде достатнім для фінансування понад трьох місяців майбутнього імпорту.

Рівень безробіття протягом усього прогнозного періоду очікується близьким до оцінок природного рівня (8%³). Досить високий рівень природного безробіття визначається такими структурними чинниками, як невідповідність працівників кваліфікаційним вимогам роботодавців, а також інтенсивними міграційними процесами.

Базовим прогнозом Національного банку передбачається поступове сповільнення інфляції з поточних значень до рівня середньострокової інфляційної цілі у 5% на кінець 2020 року. Визначальними факторами такого сповільнення будуть відповідні монетарні умови та припущення щодо стриманості фіскальної політики. Також серед основних чинників –

³ За методологією Міжнародної організації праці.

відповідність темпів зростання заробітних плат темпам зростання продуктивності праці, відносно низькі ціни на природний газ на світових ринках, збільшення пропозиції продовольчих товарів як вітчизняного, так і іноземного походження. Гальмуватимуть зниження інфляції приведення окремих тарифів до ринкових рівнів та очікуване підвищення акцизів на алкогольну і тютюнову продукцію.

Після досягнення інфляцією середньострокової цілі її коливання визначатимуться переважно фазами економічного циклу та факторами пропозиції на продовольчому ринку.

Водночас є окремі сфери невизначеності, які можуть істотно змінити наведений макроекономічний сценарій. Найвиразніші серед них такі.

Необхідність прискорення темпу реалізації структурних реформ. Хоча в цілому перехід до режиму інфляційного таргетування дав змогу знизити рівень інфляції та її волатильність, незавершеність структурних реформ ускладнює досягнення інфляційних цілей. Реформа щодо захисту прав кредиторів, пенсійна реформа, медична реформа, реформа ринку цінних паперів та інші важливі реформи не були проведені/завершені. Подальші темпи та комплексність структурних реформ визначатимуть збереження макроекономічної стабільності та забезпечення умов для економічного розвитку.

Інтенсивна трудова міграція. Значні темпи відпливу робочої сили з України посилюватимуть диспропорції між попитом і пропозицією на ринку праці, що супроводжуватиметься зростанням витрат на оплату праці вищими темпами, ніж зростання продуктивності, та відповідно інфляційним тиском разом зі зниженням потенціалу зростання економіки. Реалізація цього ризику також передбачатиме повільніше зниження ставки, ніж у базовому сценарії, для компенсації додаткового інфляційного тиску.

Ескалація воєнних дій на сході країни та нові торговельні обмеження з боку Росії зберігаються як суттєвий ризик. Вони впливають на інвестиційний клімат у країні, премію за ризик, а також формування інфляційних та девальваційних очікувань. Ступінь жорсткості монетарної політики визначатиметься балансом впливу негативних ефектів цих подій на економічне зростання та інфляцію.

Скорочення обсягів транзиту газу територією України з початку 2020 року. Зважаючи на відсутність прогресу щодо підписання нового контракту на транзит газу та будівництво обхідних газопроводів до Європи, суттєвим фактором невизначеності залишаються саме обсяги та ціна транзиту газу через Україну. Більш значне зниження валютних надходжень, ніж у базовому сценарії, підвищуватиме девальваційний тиск на гривню.

Особливості проведення грошово-кредитної політики у 2020 році та середньостроковій перспективі

Монетарний режим та засоби його реалізації

У 2020 році і надалі Національний банк використовуватиме режим інфляційного таргетування з метою досягнення цілей щодо цінової стабільності.

Національний банк використовуватиме гнучкість режиму інфляційного таргетування, сприяючи не лише поверненню інфляції до цілі, але також опікуючись впливом монетарних рішень на економічне зростання. Інфляція може відхилитися в короткостроковому періоді від заздалегідь оголошених цільових значень у зв'язку з впливом зовнішніх і внутрішніх шоків, які є поза контролем грошово-кредитної (монетарної) політики, зокрема таких, як зміни цін на сировинні товари та інші високоволатильні компоненти індексу споживчих цін, відхилення адміністративно регульованих цін від раніше заявленого рівня тощо.

В окремі періоди інфляція може відхилитися від установленої цілі через вплив факторів, які є поза безпосереднім впливом монетарної політики Національного банку.

Національний банк використовуватиме монетарні інструменти для повернення інфляції до цілі на прийнятному горизонті політики. У результаті це сприятиме наближенню інфляційних очікувань до цілі щодо інфляції. За необхідності Національний банк допускатиме більш тривале повернення інфляції до цілі, запобігаючи надмірним втратам економічного зростання.

Рішення з монетарної політики будуть спрямовані на продовження дезінфляційного тренду та приведення інфляції до цілі в середньостроковій перспективі. Послідовність монетарної політики та приведення інфляції до цілі сприятимуть зниженню інфляційних очікувань. Разом з цим очікування, особливо домогосподарств, залишатимуться чутливими до короткострокових коливань інфляції та обмінного курсу. Закріплення інфляційних очікувань на рівні середньострокової інфляційної цілі буде одним з основних довгострокових критеріїв результативності монетарної політики Національного банку.

Водночас очікується, що в умовах зниження інфляційного тиску та поліпшення очікувань Національний банк пом'якшуватиме монетарну політику, сприяючи таким чином економічному зростанню. Облікова ставка в реальному вимірі⁴ поступово знижуватиметься у наступних роках до нейтрального рівня⁵.

⁴ Облікова ставка в реальному вимірі – номінальна облікова ставка за вирахуванням очікуваної інфляції.

⁵ Нейтральна (рівноважна) ставка – реальна процентна ставка, що відповідає стану економіки, в якому ВВП перебуває на потенційному, а інфляція – на цільовому рівні після вичерпання ефектів усіх циклічних шоків. За

Також з огляду на поліпшення інфляційних очікувань знижуватимуться і номінальні процентні ставки банків.

У разі реалізації ризиків, які підсилюватимуть фундаментальний інфляційний тиск та погіршуватимуть очікування економічних агентів, Національний банк застосовуватиме всі наявні засоби та методи грошово-кредитної політики для повернення інфляції до цілі на горизонті політики⁶.

Вплив облікової ставки на фінансовий ринок та економіку забезпечуватиметься завдяки досягненню Національним банком операційної цілі монетарної політики, яка полягає в утриманні гривневих короткострокових міжбанківських ставок на рівні, близькому до облікової ставки, у межах коридору процентних ставок за інструментами постійного доступу.

Досягнення операційної цілі монетарної політики забезпечуватиметься за рахунок проведення за обліковою ставкою (або близькою до неї процентною ставкою в разі проведення операцій аукціонного типу) операцій з регулювання ліквідності, які мають найбільший вплив на стан грошово-кредитного ринку.

Очікується, що у середньостроковій перспективі умови ліквідності можуть бути мінливими. Структурна позиція (профіцит або дефіцит) ліквідності банківської системи та її обсяги визначатимуться співвідношенням факторів її збільшення (серед них основний – купівля Національним банком іноземної валюти для поповнення міжнародних резервів) та зменшення (серед них основні – зростання попиту на готівку та/або купівля Урядом України іноземної валюти в Національного банку для погашення зовнішніх боргів).

Як додатковий монетарний інструмент Національний банк матиме змогу застосовувати інтервенції для згладжування курсових коливань, урівноваження ситуації на валютному ринку та накопичення міжнародних резервів. Водночас Національний банк і надалі дотримуватиметься режиму плаваючого курсоутворення і не протидіятиме фундаментальним тенденціям обмінного курсу⁷.

Національний банк і надалі продовжуватиме валютну лібералізацію до досягнення її кінцевої мети – зняття всіх наявних обмежень і в перспективі переходу до режиму вільного руху капіталу. Це стане підґрунтям для спрощення

перебування фактичної процентної ставки на нейтральному рівні монетарна політика не чинить ні інфляційного, ні дефляційного тиску. Це неспостережний показник, який потребує оцінювання.

⁶ Горизонт монетарної політики – часовий горизонт, на якому дія інструментів монетарної політики (передусім облікової ставки) відображається на інфляції. Відповідно до оцінок Національного банку найсуттєвішим такої вплив є на горизонті III–VI кварталів.

⁷ Фундаментальні тенденції обмінного курсу – зміни обмінного курсу, зумовлені впливом фундаментальних економічних процесів, наприклад, зміни в продуктивності праці, структурі зовнішньої торгівлі, зміни на світових товарних, фінансових ринках та ін. Відрізняється від ситуативних змін обмінного курсу, зумовлених швидкоплинними чинниками.

умов ведення бізнесу та поліпшення інвестиційного клімату в Україні, припливу іноземного капіталу, стійкого економічного зростання.

Покрокове зняття всіх валютних обмежень зумовлюватиметься темпами розвитку фінансової системи та економіки України, а також прийняттям низки законів, спрямованих на підвищення якості регулювання небанківського фінансового ринку і попередження непродуктивного виведення капіталу з країни.

Водночас у разі виникнення загроз для фінансової стабільності можливим є призупинення валютної лібералізації та/або введення заходів захисту. Усвідомлюючи небажаність таких заходів для розвитку фінансового ринку та економіки України, Національний банк розглядатиме їх як засоби “останньої лінії оборони”.

Незважаючи на необхідні умови для успішного проведення монетарної політики в межах режиму інфляційного таргетування, створені в попередні роки, Національний банк і надалі спрямовуватиме зусилля на посилення своєї інституційної спроможності щодо досягнення інфляційних цілей та забезпечення необхідних умов для успішного функціонування цього монетарного режиму.

Зокрема зусилля скеровуватимуться на вдосконалення, у тому числі за рахунок упровадження найкращої міжнародної практики, таких аспектів режиму інфляційного таргетування:

підтримка суспільством і Урядом України цілі Національного банку щодо досягнення цінової стабільності;

адаптація монетарних інструментів до зміни умов функціонування міжбанківського ринку та сприяння його розвитку;

посилення аналітичної підтримки прийняття рішень щодо монетарної політики, зокрема щодо вдосконалення модельного інструментарію та проведення досліджень;

підвищення прозорості монетарної політики та вдосконалення комунікацій із суспільством для ефективного управління очікуваннями економічних агентів.

Особливу увагу Національний банк приділятиме питанням розвитку фінансових ринків для поглиблення механізму монетарної трансмісії та підтримки процесів економічного розвитку. Так, Національний банк докладатиме зусиль для сприяння розвитку, зокрема:

фондового ринку, у тому числі поглиблення ліквідності ринку державних цінних паперів та збільшення строкості таких паперів. Водночас у разі проведення операцій з державними цінними паперами Національний банк дотримуватиметься свого зобов'язання уникати будь-яких форм фіскального домінування над монетарною політикою. Зазначене досягатиметься за рахунок чітких та прозорих критеріїв участі Національного банку в роботі ринку державних цінних паперів;

інструментів хеджування процентного ризику, зокрема операції “своп” на процентну ставку, та стимулювання на цій основі довгострокового кредитування;

інструментів хеджування валютного ризику з метою зменшення вразливості суб'єктів економіки до курсових коливань та стимулювання трансформації довгострокових валютних ресурсів у гривневі.

Реалізація зазначених вище заходів сприятиме розвитку каналів монетарної трансмісії, що збільшуватиме потенціал впливу монетарних інструментів Національного банку на інфляційні процеси та економічну динаміку.

З метою забезпечення макроекономічних умов для низької та стабільної інфляції Національний банк докладатиме зусиль для поліпшення взаємодії з Урядом України в питаннях узгодження монетарної, фіскальної і боргової політики, зокрема щодо впливу на стан грошово-кредитного ринку випуску внутрішніх зобов'язань та здійснення бюджетних видатків, а також забезпечення стійкості фінансової системи.

Взаємодія Уряду України з Національним банком відбуватиметься виключно за умов дотримання принципу незалежності останнього.

Національний банк і надалі дотримуватиметься свого зобов'язання уникати будь-яких форм фіскального домінування над монетарною політикою, у тому числі прямої або непрямої підтримки бюджетних видатків. Унаслідок цього очікується, зокрема зниження обсягу державних цінних паперів у портфелі Національного банку з огляду на їх поступове планове погашення. Водночас координація монетарної політики і фіскальної політики Уряду України, зокрема щодо рівномірності витрачання коштів єдиного казначейського рахунку, здійснення запозичень, визначення адміністративних цін і тарифів, дасть змогу забезпечити ефективне виконання основних функцій Національного банку, визначених Законом України “Про Національний банк України”.

Національний банк і надалі вживатиме також заходів щодо посилення координації монетарної та бюджетної політики.

Під час формування припущень макроекономічного прогнозу та оцінювання ризиків Національний банк використовує консервативний підхід, надаючи пріоритетне значення проінфляційним факторам і ризикам. На цьому етапі недооцінка проінфляційних факторів та ризиків може призвести до відхилень інфляції від цілі. У разі рішучих змін у державній економічній політиці та швидкого завершення необхідних структурних реформ поточні прогнози (див. додатки) будуть суттєво переглянуті.

Сприяння фінансовій стабільності

Середовище стабільної інфляції та застосування плаваючого обмінного курсу сприятимуть виконанню другої за пріоритетністю цілі діяльності Національного банку щодо фінансової стабільності. Це відбуватиметься за рахунок стабілізації інфляційних очікувань, повернення довіри до гривні разом із поступовою дедоларизацією.

Діяльність Національного банку щодо підтримки фінансової стабільності спрямовуватиметься на сприяння стабільності фінансового ринку України як у цілому, так і його окремих сегментів; ефективному перерозподілу ресурсів фінансовою системою; адекватній оцінці та сприйняттю ризиків учасниками ринку; а також на підвищення стійкості фінансової системи, зниження ймовірності системних криз.

Національний банк здійснює постійний моніторинг стабільності фінансової системи в цілому, використовуючи для оцінки ризиків кількісні та якісні індикатори, модельний інструментарій, професійне судження.

Національний банк застосовуватиме інструменти макропруденційної політики для згладжування циклічних коливань та коригування негативних зовнішніх ефектів, таких як надмірне зростання боргового навантаження та концентрація ризиків. Також розглядатимуться альтернативи щодо застосування до банків додаткових економічних нормативів, спрямованих на зниження рівня доларизації.

Національний банк і надалі тісно співпрацюватиме з Урядом України та іншими регуляторами для досягнення цілі щодо фінансової стабільності, зокрема в межах роботи Ради з фінансової стабільності. Національний банк вважає пріоритетним посилення фінансової стійкості як банківської системи в цілому, так і окремих банків, а також скорочення обсягів кредитування пов'язаних осіб до рівня, що не загрожує роботі банків та банківської системи.

Розуміючи важливість сталого розвитку фінансової системи як запоруку її здатності до протидії шокам, Національний банк і надалі ініціюватиме зміни, спрямовані на посилення захисту прав кредиторів і вкладників, підвищення рівня корпоративного управління та чесної конкуренції у фінансовому секторі, стимулювання безготівкових розрахунків тощо. Цьому також сприятиме поступова лібералізація руху капіталу, яка здійснюватиметься в міру створення належних передумов.

Така діяльність не лише сприятиме досягненню цілі щодо фінансової стабільності, а й поліпшуватиме механізм монетарної трансмісії, зокрема її процентного каналу.

Підтримка стійких темпів економічного зростання

Основним внеском у стає економічне зростання з боку Національного банку є створення середовища з низькою та стабільною інфляцією. Досягнення поставлених інфляційних цілей сприятиме забезпеченню прогнозованих темпів зростання ВВП.

Стійкі темпи економічного зростання означають відсутність суттєвих відхилень річних змін реального ВВП від середньострокової траєкторії.

Національний банк сприятиме підтримці стійких темпів економічного зростання, що дасть змогу уникати нагромадження макроекономічних дисбалансів, корекція яких має негативний вплив на потенціал економіки.

Цінова стабільність найліпше кореспондує із забезпеченням стійких темпів приросту ВВП, оскільки усуває передумови для непередбачуваних та суб'єктивно вмотивованих рішень щодо змін у монетарній політиці. Також політика цінової стабільності сприяє посиленню ринкової конкуренції, що є поштовхом до інвестиційної та інноваційної активності. Цінова стабільність є фундаментальною передумовою поглиблення фінансової системи та зниження довгострокових процентних ставок.

З метою забезпечення стійких темпів економічного зростання України, структурної перебудови економіки, реалізації програм поліпшення доступу до кредитів, формування довгострокових інвестиційних ресурсів необхідно посилювати координацію грошово-кредитної (монетарної) та бюджетно-податкової політики.

Оскільки забезпечення сталого економічного розвитку в Україні неможливе без поступу в здійсненні реформ, Національний банк разом із Урядом України докладатиме всіх зусиль для продовження виконання заходів щодо реформування економіки та фінансової системи.

Національний банк сприятиме ефективному функціонуванню ключових елементів інфраструктури грошово-кредитного ринку, зокрема валютного і кредитного ринків, для сприяння фінансовій стабільності та зниженню інфляції в умовах плаваючого обмінного курсу.

Грошово-кредитна (монетарна) політика створює умови для розвитку економіки України, але сама не може бути основним джерелом сталого підвищення економічного потенціалу.

Комунікаційна політика Національного банку

Для стабілізації інфляційних та валютно-курсних очікувань і досягнення пріоритетної цілі Національний банк проводитиме послідовну, підзвітну та прозору грошово-кредитну політику.

У межах політики інформаційної відкритості Національний банк прагне максимально оперативно і повно розкрити інформацію про цілі, принципи, заходи і результати грошово-кредитної політики, оцінки економічного стану і перспектив його розвитку.

Засідання Правління Національного банку з питань монетарної політики, на яких прийматимуться рішення щодо рівня ключової процентної ставки, проводитимуться за заздалегідь оголошеним графіком. Результати та обґрунтування прийнятих рішень оголошуватимуться громадськості.

Діяльність Національного банку спрямована на забезпечення інформаційної відкритості у сфері грошово-кредитної політики, підвищення розуміння і довіри до неї, формування передбачуваного економічного середовища для всіх учасників економічних відносин.

Показники інфляції

Показники	2017				2018				2019				2020				2021			
	квартал				квартал				квартал				квартал				квартал			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
зміна за квартал																				
Індекс споживчих цін	3,9	3,9	2,1	3,1	3,5	0,7	1,2	3,9	2,4	1,2	0,1	2,5	2,1	0,5	0,0	2,3	2,2	0,6	0,1	2,0
Базова інфляція	2,8	1,1	2,2	2,9	2,7	0,7	2,0	2,9	1,7	0,6	1,5	1,6	1,5	0,1	0,8	1,4	1,5	0,1	0,7	1,4
Сирі продовольчі товари	5,4	14,2	0,1	2,4	5,2	-2,5	-4,1	5,0	5,6	1,3	-6,3	3,6	3,1	0,3	-4,4	4,3	3,5	0,7	-4,7	3,6
Адміністративні ціни	5,8	3,9	3,1	2,4	3,5	3,6	3,4	6,5	4,1	2,1	2,2	3,8	3,4	1,8	1,8	2,4	3,1	1,8	2,4	2,1
Паливо	4,9	1,0	2,5	10,3	4,0	0,4	6,3	-1,8	-7,9	6,7	3,1	3,7	0,0	-0,6	1,9	3,9	-0,1	0,4	2,2	2,6
Індекс цін виробників	6,4	-0,3	3,8	5,8	5,9	1,9	4,1	1,6	1,0	-2,1	4,3	4,3	1,1	1,8	1,8	2,7	2,5	2,1	0,8	2,7
зміна за останні 12 місяців																				
Індекс споживчих цін	15,1	15,6	16,4	13,7	13,2	9,9	8,9	9,8	8,6	9,0	7,7	6,3	6,0	5,2	5,2	5,0	5,0	5,2	5,3	5,0
Базова інфляція	6,3	6,8	7,7	9,5	9,4	9,0	8,7	8,7	7,6	7,4	7,0	5,5	5,5	4,7	3,9	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Сирі продовольчі товари	7,5	23,6	28,2	23,5	23,3	5,2	0,8	3,3	3,6	7,8	5,2	3,8	3,8	1,4	0,4	2,5	3,1	3,5	4,0	3,0
Адміністративні ціни	39,5	28,8	25,9	16,1	13,6	13,2	13,5	18,0	18,7	17,0	15,7	12,8	12,8	12,1	11,7	9,8	9,8	9,4	9,9	9,6
Паливо	26,3	11,5	12,4	19,9	19,9	18,1	22,7	9,1	-3,5	2,6	-2,6	2,9	2,9	11,8	4,2	5,0	5,2	5,1	6,3	5,2
Індекс цін виробників	38,3	26,3	22,4	16,5	15,9	18,4	18,9	14,2	8,9	4,5	4,7	7,6	7,6	7,7	12,0	9,3	7,6	9,1	8,4	7,3

Реальний ВВП за категоріями кінцевого використання

Показник	2017				2018				2019				2020				2021							
	квартал				квартал				квартал				квартал				квартал							
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV				
	Зміна порівняно з попереднім кварталом, % (окремне спорівлення! дані)																							
ВВП	-0,1	0,8	0,8	0,6	1,2	0,9	0,5	0,8	0,3	1,5	0,6	0,7	0,5	1,2	0,7	0,8	0,5	1,4	1,0	0,6	0,6	1,4	0,8	1,1
Споживання	4,9	1,2	1,8	2,6	0,6	2,6	1,2	1,2	1,2	0,8	0,3	0,1	1,4	1,0	0,6	0,2	1,4	1,8	1,0	0,4	1,4	1,8	0,9	0,4
Приватне**	5,0	4,6	-1,1	4,0	0,7	3,1	3,4	0,9	2,7	0,3	-1,0	-0,6	2,4	1,8	1,0	0,4	2,4	1,6	1,0	0,4	1,6	1,9	1,0	0,4
Державне	4,0	-9,7	12,2	-1,9	0,6	1,0	-6,3	2,2	-4,4	2,8	5,4	3,2	-2,2	-2,3	-0,9	-0,4	-2,2	0,9	1,2	0,7	0,9	1,2	0,7	0,4
Інвестиції	1,9	4,3	3,3	4,6	2,4	3,7	3,1	3,0	4,1	-0,5	0,3	1,5	3,8	1,3	1,5	1,7	3,8	1,8	1,6	1,8	1,8	1,6	1,8	0,9
Експорт	1,0	-2,7	3,7	-1,5	-2,5	0,7	-1,3	4,1	1,2	-1,7	-1,0	0,9	0,1	1,9	0,0	2,0	2,1	-0,9	0,9	-0,8	-0,9	0,9	-0,8	1,2
Імпорт	6,4	0,9	3,3	4,2	-5,7	2,9	3,0	1,8	-1,4	4,2	3,5	-2,2	2,1	0,8	0,3	-0,9	2,3	1,4	0,9	-0,2	2,3	1,4	0,9	-0,2
	Зміна порівняно з відповідним кварталом, %																							
ВВП	2,8	2,7	2,3	2,2	3,3	1,8	2,8	3,5	2,5	3,0	3,2	3,1	3,2	3,1	3,2	3,3	3,2	3,4	3,1	3,2	3,4	3,6	3,7	4,0
Споживання	6,8	8,5	7,7	10,2	5,9	8,1	7,4	5,8	6,3	4,4	3,5	2,6	2,8	2,9	3,4	3,1	3,3	4,1	4,5	4,6	3,3	4,1	4,5	4,6
Приватне**	5,8	12,1	7,1	12,2	8,3	6,8	11,1	8,4	10,5	7,4	2,9	1,3	1,0	2,6	4,7	5,7	4,8	5,0	5,0	5,0	4,8	5,0	5,0	5,0
Державне	10,0	-2,5	30,0	4,3	-1,5	12,9	-6,6	-2,4	-8,3	-5,8	6,1	7,2	10,6	4,2	-2,2	-5,7	-2,7	0,7	2,3	3,1	-2,7	0,7	2,3	3,1
Інвестиції	18,2	21,3	12,8	14,5	20,3	17,6	13,2	10,2	17,4	10,0	7,0	5,5	2,7	7,1	8,4	8,6	5,5	6,8	7,2	6,2	5,5	6,8	7,2	6,2
Експорт	4,9	1,7	6,6	1,6	-2,1	0,5	-4,9	0,4	6,8	2,3	2,6	-0,5	-3,5	1,9	2,9	4,1	3,0	2,0	1,2	0,4	3,0	2,0	1,2	0,4
Імпорт	11,4	14,6	9,5	14,9	1,4	3,9	4,6	2,8	6,5	7,7	8,1	3,9	7,4	4,1	0,9	2,3	7,5	3,1	3,7	4,5	7,5	3,1	3,7	4,5
	Зміна порівняно з відповідним періодом з аналогічного року, %																							
ВВП	2,8	2,8	2,5	2,5	3,3	3,6	3,2	3,3	2,5	2,8	3,0	3,0	3,0	3,2	3,2	3,2	3,2	3,4	3,5	3,6	3,4	3,5	3,6	3,7
Споживання	6,8	7,7	7,7	6,4	8,4	5,9	7,0	7,7	6,3	5,3	4,7	4,1	4,1	2,8	2,9	3,1	3,1	3,1	3,7	4,0	3,1	3,7	4,0	4,2
Приватне**	5,8	9,0	8,3	9,5	9,5	8,3	7,5	9,0	8,7	10,5	8,9	6,7	5,2	5,2	1,8	2,8	3,6	4,8	4,9	5,0	3,6	4,9	5,0	5,0
Державне	10,0	3,5	5,6	5,2	5,2	-1,5	5,5	3,1	0,3	-8,3	-7,0	-1,0	0,0	10,6	7,2	4,1	1,0	-2,7	-1,0	0,1	1,0	-2,7	-1,0	0,1
Інвестиції	18,2	19,9	17,0	16,1	16,1	20,3	18,7	15,3	14,3	17,4	13,2	10,8	9,0	2,7	5,1	6,3	7,1	6,5	6,7	6,9	6,5	6,7	6,9	6,6
Експорт	4,9	3,3	4,5	3,8	3,8	-2,1	-0,8	-2,4	-1,6	6,8	4,5	3,8	2,7	-3,5	-0,8	0,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	3,0	2,5	2,0
Імпорт	11,4	12,9	11,6	12,6	12,6	1,4	2,6	4,3	3,2	6,5	7,1	7,5	6,4	7,4	5,7	3,9	3,4	2,5	2,8	3,2	2,5	2,8	3,2	3,5

Бюджет сектору загального державного управління (за класифікацією МВФ)

Показники	млрд. грн.					% ВВП				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Доходи СЗДУ										
у т. ч. зі зведеного бюджету	1 197,6	1 412,3	1 603,1	1 714,1	1 840,6	40,1	39,7	40,0	39,0	38,3
Податкові надходження	1 016,8	1 184,3	1 332,0	1 413,4	1 513,7	34,1	33,3	33,3	32,2	31,5
у т. ч. зі зведеного бюджету	1 009,0	1 214,4	1 373,7	1 499,5	1 619,4	33,8	34,1	34,3	34,2	33,7
Неподаткові та інші надходження	828,2	986,3	1 102,6	1 198,8	1 292,5	27,8	27,7	27,5	27,3	26,9
з них - надходження від НБУ	154,4	192,7	222,4	207,6	214,3	5,2	5,4	5,6	4,7	4,5
	44,4	44,6	64,9	37,4	30,6	1,5	1,3	1,6	0,9	0,6
Видатки СЗДУ										
у т. ч. зі зведеного бюджету (без кредитування)	1 234,6	1 487,7	1 664,6	1 782,1	1 915,0	41,4	41,8	41,6	40,6	39,9
Поточні видатки	1 056,8	1 250,2	1 390,9	1 478,4	1 584,3	35,4	35,1	34,7	33,7	33,0
з них - обслуговування боргу	1 132,8	1 341,7	1 510,8	1 623,7	1 743,6	38,0	37,7	37,7	37,0	36,3
Капітальні видатки	111,7	116,9	129,8	130,0	130,9	3,7	3,3	3,2	3,0	2,7
Кредитування	99,6	144,2	150,8	155,5	168,4	3,3	4,1	3,8	3,5	3,5
	2,1	1,9	3,0	3,0	3,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Загальний баланс СЗДУ										
Баланс зведеного бюджету	-37,0	-75,4	-61,5	-68,0	-74,4	-1,2	-2,1	-1,5	-1,5	-1,5
Первинне сальдо	-42,1	-67,8	-61,9	-68,0	-73,6	-1,4	-1,9	-1,5	-1,5	-1,5
Фінансування НАК "Нафтогаз"	69,6	49,1	68,0	61,9	57,3	2,3	1,4	1,7	1,4	1,2
Фінансування НАК "Нафтогаз"	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Загальний баланс та фінансування НАК "Нафтогаз"	-37,0	-75,4	-61,5	-68,0	-74,4	-1,2	-2,1	-1,5	-1,5	-1,5
Репанітація банків та інше фінансування	70,7	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Прогнози динаміки монетарних показників і основних макропоказників економічного та соціального розвитку України на наступний рік та середньострокову перспективу

Показники	2019		2020		2021	
	Уряду України *	Нац. банку**	Уряду України *	Нац. банку**	Уряду України *	Нац. банку**
Інфляція (індекс споживчих цін):						
грудень до грудня попереднього року, у відсотках	7,4	6,3	6,0	5,0	5,7	5,0
у середньому до попереднього року, у відсотках	8,5	8,3	7,2	5,5	6,1	5,1
Інфляція (індекс цін виробників промислової продукції, грудень до грудня попереднього року), у відсотках	11,1	7,6	8,4	7,6	8,0	7,3
Валовий внутрішній продукт:						
номінальний, млрд. гривень	4035	4003	4552	4390	5070	4803
реальний, у відсотках до попереднього року	2,8	3,0	3,3	3,2	3,8	3,7
Сальдо торговельного балансу, млн. доларів США	-12541	-11426	-13781	-12993	-14920	-14873
Експорт товарів і послуг:						
млн. доларів США	63353	62797	68171	64183	72849	66062
у відсотках до попереднього року	7,2	6,2	7,6	2,2	6,9	2,9
Імпорт товарів і послуг:						
млн. доларів США	75894	74223	81952	77177	87769	80935
у відсотках до попереднього року	7,9	5,4	8,0	4,0	7,1	4,9
Міжнародні резерви, млрд. доларів США	-	21,7	-	22,8	-	23,0
Приріст грошової бази (резервних коштів), у відсотках	-	8,2	-	6,5	-	6,3
Приріст грошового агрегату М3, у відсотках	-	8,0	-	8,6	-	8,8
Прибуток прибуткових підприємств, млрд. гривень		-		-		-
Фонд оплати праці найманих працівників і грошового забезпечення військовослужбовців, млрд. гривень	1166	-	1352	-	1520	-
Середньомісячна заробітна плата працівників, бруто:						
номінальна, у гривнях	10329	10419	12043	11638	13540	12651
приріст, скоригований на індекс споживчих цін, у відсотках до попереднього року	7,4	8,6	8,7	5,9	6,0	3,4
Кількість зайнятих економічною діяльністю у віці 15 – 70 років, млн. осіб	16,4	-	16,5	-	16,6	-
Рівень безробіття населення у віці 15 – 70 років за методологією МОТ, у відсотках до економічно активного населення відповідного віку	8,6	8,5	8,1	8,4	8,0	8,5
Приріст продуктивності праці, у відсотках до попереднього року	2,4	-	2,6	-	3,4	-

* Прогноз Мінекономрозвитку (варіант 1, схвалено постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2019 року № 555).

** Інфляційний звіт НБУ (липень 2019).